

DE IDEALE *omgeving* CREËREN

'INVOLVE ME AND I WILL UNDERSTAND' - CONFUCIUS

AUTEUR: MEREL SPIKKER // VO

Kunstzone sprak Wilma Smilde, hoofd educatie bij Toneelgroep Amsterdam, over hoe je jongeren bij theater betreft en wat het effect van deelname aan TA-junior op jongeren is.

Wilma Smilde. Foto: Joost Bataille

WILMA SMILDE: 'Durf je je persoonlijkheid mee te nemen in het voor de klas staan? Wie ben ik? Volgens mij gaat het daarover. Dat je daar staat met je eigen ervaring, met de drive die jij hebt voor je vak. Want dat is wat blijft hangen. Als ik kan overbrengen waar ik voor warmloop, als ik luister en de leerlingen serieus neem, ontstaat er een wisselwerking tussen mij en de jongeren. In het theater gebeurt dit, theater is interactie.' Het is een opmerking die Wilma tegen het einde van het gesprek maakt. Sinds 2002 bestaan bij Toneelgroep Amsterdam (TA) de TA-juniorproducties. Alle scholieren van de middelbare scholen uit heel Amsterdam kunnen hier aan deelnemen als je door de auditie komt, want er is maar een beperkt aantal plaatsen. De groep is idealiter een gemêleerd gezelschap en een afspiegeling van de

TA-juniorproductie Spelen met de werkelijkheid. Foto: Marietta van Regteren Altena

Amsterdamse cultuur, dus er doen jongeren mee uit west, noord en oost Amsterdam. Samen maken ze een voorstelling die parallel loopt aan een repertoirevoorstelling van TA.

INVOLVE ME AND I WILL UNDERSTAND

WILMA: 'Als ik me twee maanden lang mag verdiepen in een stuk en zelf mag spelen, is dat een ultieme voorbereiding op een voorstelling. Door zelf te spelen kijk ik anders naar de voorstelling. Ik krijg een ander begrip, een andere waardering. Mijn perspectief verandert, dat is letterlijk wat toneel doet. Je volgt verschillende personages en ziet dat er niet één waarheid is. Alles mag naast elkaar bestaan. En zodra je je realiseert dat het over mensen gaat, kom je bij de essentie. Want theater gaat over jou en mij, theater raakt aan ons

leven. In onze workshops en repetities ervaren de deelnemers dat een thema uit de voorstelling, bijvoorbeeld jaloezie, een menselijke eigenschap is. En het ervaren heeft effect. Confucius bedacht dat 3000 jaar geleden al: 'Vertel het me en ik zal het vergeten. Laat het me zien en ik zal het onthouden. Laat het me ervaren en ik zal het me eigen maken.'

SOCIALE EN PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

WILMA: 'Onze ervaring is dat onze workshops of repetities een positief effect hebben op hoe de jongere de voorstelling beleeft en kan benoemen welke artistieke keuzes er gemaakt zijn. Naast de artistieke ontwikkeling zie ik steeds duidelijker de neveneffecten: de sociale en persoonlijke ontwikkeling.' Ze haalt het onderzoek van Carina Wiersma aan die voor haar bachelorscriptie Theaterwetenschappen de effecten op lange en korte termijn bij deelname

aan het TA-junior project heeft onderzocht. Bij de deelnemers is er een vergrote interesse voor theater. Ze hebben de basis voor acteren geleerd, hoe een voorstelling in elkaar zit, wat speltechniek is en wat de kracht is van een stilte laten vallen. Het grootste effect op de langere termijn is de sociale en persoonlijke ontwikkeling. **WILMA:** 'Theater is bij uitstek een vorm waarin je samenwerkt. Op het moment dat jij bij de repetitie wegblijft, niet oplet, je tekst niet geleerd hebt, dupeer je anderen. Een van de spelers vertelt: 'Luisteren is ook wel een heel groot punt in het toneel, het is eigenlijk misschien nog wel belangrijker wat de ander zegt dan wat je zelf zegt.' De spelers geven aan dat er snel vertrouwen ontstaat. Er vormt zich een hechte groep, waarin je sneller dingen durft en meer zelfvertrouwen krijgt.'

PERSOONLIJK

Veel oud-spelers zeggen dat het deelnemen aan de TA-juniorproductie grote gevolgen heeft gehad voor de keuzes die ze maakten in de toekomst. Ze hebben door het project hun eigen identiteit ontdekt. 'Zonder TA-junior was ik niet geworden wie ze ik nu ben.'

WILMA: 'Wanneer je jezelf beter leert kennen, kom je dicht bij je eigen kern en kwaliteiten. Je komt erachter dat elk mens uniek is en in potentie heel veel kan. Je komt in je kracht te staan in deze samenleving. Het is fantastisch als ik mensen spreek over welke ervaring ze hier hebben gehad. Daar krijg ik kippenvel van. Dat veel jonge mensen iets met theater gaan doen is leuk, maar dat de productie hen veel meer gebracht heeft, is fantastisch. Er wordt vaak gedacht dat er één ultieme manier van leren is, maar het één kan naast het ander, het is integraal, het is én... én...'

VEILIGHEID EN VERTROUWEN

'Dat spelers zich in onze projecten op persoonlijk vlak ontwikkelen, lijkt te maken te hebben met de manier waarop ze worden aangesproken. Jongeren kunnen veel zelf, ze kunnen hun eigen mogelijkheden en hun omgeving helder waarnemen. Wij creëren de ideale omgeving met veiligheid en vertrouwen. We ondersteunen door te luisteren, soms bewust niets te doen, ze uit te dagen en grenzen te stellen.'

ER IS ER MAAR ÉÉN ZOALS JIJ

'Als je aan iemand vraagt: wat is je bijgebleven van je schooltijd?, dan is dat vaak die ene docent die hem persoonlijk heeft aangesproken, zijn talent heeft herkend en benoemd. Die man of vrouw die zijn leerling volstrekt serieus nam en er niet boven ging staan, maar voortdurend in contact bleef. Er zijn best veel mensen die in hun ontwikkeling niet gestimuleerd zijn en blijven hangen in iets kleins. Dat raakt mij. Ik geloof in de potentie van mensen. In een stimulerende omgeving en met de juiste begeleiding komen mensen tot hun eigen unieke grootheid. Er is er maar één zoals jij, er is er maar één zoals ik. We hebben allemaal iets eigens te bieden. Ik creëer een omgeving waarin de kwaliteiten zich mogen ontploffen.' Wilma kijkt lachend naar mij en zegt: 'En hoe ga je dit nu verwoorden? Zijn het alleen mooie woorden? Om dit om te zetten in tekst is niet eenvoudig, want er gebeurt iets op een ander niveau. Ik voel dat het ook bij jou resoneert. Er gebeurt iets hier waar we warm voor lopen, een vuurtje wordt aangewakkerd waardoor wij tot meer in staat zijn.' De cirkel is rond. Ook hier gebeurt het: tell me, I will forget. Show me, I will remember. Involve me, I will understand. ❖

NIUWSGIERIG GEWORDEN?

In seizoen 2015-2016 is naast Shakespeares *Kings of war* ook *Kings of war jr.* in april 2016 als de TA-juniorproductie te zien. Parallel hieraan komen er een schoolproductie in Amsterdam-West en een jeugdtheaterproductie in Amsterdam-Zuidoost, ook gebaseerd op *Kings of war jr.* en met circa 50 jongeren.

> Zie voor meer informatie www.tga.nl of mail naar wilma@tga.nl.

"DAT VEEL JONGE MENSEN IETS MET THEATER GAAN DOEN IS LEUK, MAAR DAT DE PRODUCTIE HEN VEEL MEER GEBRACHT HEEFT, IS FANTASTISCH"